

Хальмг нүүнд улс олна керг-төрт орлцлгън

Мана Коммунистическ партъ болн социалистическ орн-нутг үүдэд делгрснэс авн, хуучн йосна үлдэсн му авъясн хар-ньгъу үлдлэ ноолда кесмн.

Тер агъу ик кōдлмшт партъ күүкд улсиг бас неф гол ик кергтэ аарм гидж тоолад, тед-нэр социализмин тосхлтд эврэ түшг кесмн.

Хальмг күүкд улсин бмн, эн эврэ газрин бэрц-бээдлэр, бас хооран саагдшго дала кōдлмш бээсмн. Күүкд улс залу ул-сла адлцх, олна политическ зōвән авсн бийнь, тер урдк харнь-гъугин учрар, зәрм газртнь, зōвән сәәнәр эдлдж чадл уга бääв. Улгүринь келхд, хальмг күүкд улс кезәнэ оln-зүсәр даджрулдг бääсмн: деерк йоснд, байн-нойнд, хадмэк-эцк-дән, залудан.

Эн тоотиг цäйлгъдж, тед-ниг Советин оlnа кōдлмшт орл-цулхин кергт, дакад болхла, „Улан гер“ бүрдэгъад, цуг äмтнд умшдг-бичдг дасгъх, бō-удгън кедг мек-тахта ул-сла ноолда кех керг билэ.

Хуучн йосан хәрү токтахар седдг кулакудин бмнэс ягъдж ноолда кех цäйлгъгддж бгг-ддг билэ.

1929—1930 джилмүдт партъ болн правительств кулакудиг класс болгъдж бääдгинь уур-улад, унъгарнь таслдж уга кех токтавриг, оln-äмтн дунд делгрүлэд кōдлмш кехлэ, урд-нь кедж йовсн цäйлгъврин кōдлмш ик чинрән үзүлв.

Хотдар йовад хург кехлэ, күүкд улс хургт босад, иигдж келдг хаалгъ харгъдг била:

„Мана Советск йосн, мана сә хәәнэ. Колхоз бүрдәтхә гисн партин шиидврт бидн сән дурарн колхозд орджанавдн.“

Джил ирвäs күүкд улс оlnа төр меддг болад, сургъуль дасдгнь элвджэд, советск пар-тийн оln-зүсн кōдлмш кедг болв.

Цуг мана днилвртэ кōдлмш-мдн, эврән ирсн уга, күүкд улсар нōкд-түшг авад энүг күцäввдн.

Тер джилмүдт оln дотрас шунлттагъар кōдлдж йовсн з ä р м а к т и в и с т н р и н н е р д и н ь б д г ä ц а г т с о н ь с х н а в . Тер улс эдн: үүр-мүд Базырова Кооку, Менкенова Анна, Килганова Гилән, Майорова Адга, Балмаева Инджр, Элюева Бальджрма, Лялина Агду, Азыдова Кооку, Актюбеева Делгр, Харгатаева Джиргъл, Бадашева Улмдж, Убушиева Нимгр, Боваева Галина, Савкина Мария, нань чигн күүкд улс чидлән äрвлл уга кōдлдж йовла.

1941—1945-ч Төрскән харсгч Алдр дääнэ джилмүдт кесг минъгън күүкд улс төрски орн-нутгтан демән бгәд, днил-врин бдр бōрдлүхмн гигъад, фронтд 12 минъгън фуфайк, шалвр уйдж бгүлв. Кесг зун дулан бōмс, беелэ блгдж илгäv. 1941 джил октябрь сарла, Ростов балгъснур андн Гитлерин церг бōрддж йовх цагла, теднэ танкс бичә гат-лтха гигъад ик ут, гүн харсл-тин нүк малтлгънд Хальмг танъгъчас 700 күүкд улс оддж кōдлцхәлэ.

Эн тоотиг цуглулад хәлэ-хлэ, хальмг күүкд улс Төрс-кндән оln-зүсн чинртэ кōд-лмш кесн мбн.

А. КОСТИКОВА.
Пенсионерка.